

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Κονδύλη 1 • Μαρούσι • Τ.Κ. 15122
Τ: 210 8062033, 210 8062017
E: front.logos@gmail.com
www.front-logos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κείμενο του Β. Λαμπρινουδάκη αναφέρεται στην αξία των αρχαίων θεατρικών χώρων και στους τρόπους ανάδειξης και προστασίας τους. Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι οι χώροι αυτοί εκφράζουν και προάγουν τη δημοκρατία, την κοινοτική οργάνωση και τη γνήσια θεατρική ψυχαγωγία ως πολιτιστικό αγαθό. Επίσης, συμβάλλουν στην ουσιαστική σύνδεση του παρόντος με το παρελθόν, αφού η βιωματική προσέγγισή τους εξυπηρετεί σύγχρονες κοινωνικές επιταγές. Μάλιστα, παρά τις αλλοιώσεις τους και την αποσπασματική διάσωσή τους, συνιστούν το αποτελεσματικότερο μέσο γόνιμης προσπέλασης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Απαιτείται, λοιπόν, η καταγραφή του συνόλου των μνημείων και των χαρακτηριστικών τους, η συνεργασία διανοούμενων και η διενέργεια πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό την προστασία τους και την ουσιαστική βιωματική επαφή του κοινού με αυτά.

- B1.**
- α. Σωστό
  - β. Λάθος
  - γ. Λάθος
  - δ. Λάθος
  - ε. Σωστό

B2. α) Η έβδομη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων-τρόπων. Συγκεκριμένα, βασικός τρόπος ανάπτυξης είναι η σχέση αιτίου-αποτελέσματος το αίτιο είναι η καταγραφή όλων των μνημείων και των δεδομένων τους («Η καταγραφή όλων των μνημείων... απλής ανάδειξής τους») και το αποτέλεσμα ότι η καταγραφή αυτή θα προσφέρει ένα σημαντικό εργαλείο διαχείρισης του πολιτιστικού πλούτου («θα προσφέρει... του πλούτου»).

Επίσης, η παράγραφος αναπτύσσεται με διαίρεση έννοιας. Η έννοια «μνημεία» διαιρείται-διακρίνεται σε κατηγορίες: τα πολύ ή λιγότερο γνωστά, τα εντοπισμένα αλλά μη ερευνημένα, τα γνωστά από αρχαίες μαρτυρίες.

- β) **Πρώτα απ' όλα** → αρχικά, πρωτίστως
παράλληλα → ταυτόχρονα, συγχρόνως
εξάλλου → άλλωστε, επιπλέον

- B3. α) Συνώνυμα**
εκτυλίσσεται → εξελίσσεται, ξεδιπλώνεται, ξετυλίγεται
κατάλοιπα → απομεινάρια, υπολείμματα, λείψανα, περισσεύματα
επιδίωξη → σκοπός, στόχος
προσέγγισης → εξέτασης, μελέτης, πλησιάζματος, προσπέλασης, πραγμάτευσης
ολοκληρωμένη → ακέραιη, τελειωμένη, πλήρης, άρτια

- β) **Αντώνυμα**
αναπτυσσόταν → συρρικνωνόταν, συμπτυσσόταν, υποβαθμιζόταν
δράση → αδράνεια, απραξία
ερευνημένων → αδιερεύνητων, ανεξερεύνητων
γνωρίζουμε → αγνοούμε
ανάδειξης → απόκρυψης, υστέρησης, αποτυχίας, στασιμότητας, υποβάθμισης

- B4. α) Η διπλή παύλα** χρησιμοποιείται για να δώσει μία πρόσθετη επεξηγηματική πληροφορία σημαντικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, επεξηγείται η έννοια «μνημεία» με την παράθεση κατηγοριών τους: τα πολύ ή λιγότερο γνωστά, τα εντοπισμένα αλλά μη ερευνημένα, τα γνωστά από αρχαίες μαρτυρίες.

β) Στο κείμενο κυριαρχεί το γ' ενικό και πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, προκειμένου ο συγγραφέας να δώσει απρόσωπο και αντικειμενικό τόνο στους ισχυρισμούς του. Παράλληλα, το κείμενο αποκτά επίσημο και σοβαρό ύφος και ενισχύεται η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του.

Γ1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

- **Προσφώνηση:** Κυρίες και κύριοι,... / Αγαπητοί συνδημότες,...
- **Χρήση α' ενικού και β' πληθυντικού προσώπου** (π.χ. «Θα επιθυμούσα να σας εκθέσω τις απόψεις και τους προβληματισμούς μου σχετικά με...»).
- **Αναφορά στο θέμα της εκδήλωσης και αξιοποίηση της βασικής έννοιας «πολιτισμική κληρονομιά» ως προς ορισμένα γενικά χαρακτηριστικά της:** διαχρονική αξία των υλικών και πνευματικών δημιουργημάτων που συνιστούν την πολιτιστική φυσιογνωμία του λαού, του έθνους.
- **Μετάβαση στην έννοια-το θέμα της ομιλίας:** σημαντικό τμήμα αυτής της κληρονομιάς αποτελούν τα μνημεία, οι χώροι ιστορικής και πολιτιστικής αξίας του παρελθόντος.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Οι λόγοι (τα αίτια) για τους οποίους το ευρύ κοινό επιβάλλεται να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

- Εμπλουτίζουν την παιδεία ενός λαού καθώς:
  - είναι φορείς καλλιτεχνικής παιδείας, απόκτησης υψηλών αισθητικών κριτηρίων: του μέτρου και του φωτός που διέπουν την ελληνική φύση, του ρυθμού, της ισορροπίας, του κάλλους
  - μεταφέρουν και γνωστοποιούν στις νεότερες γενιές πολιτιστικά και πνευματικά επιτεύγματα του παρελθόντος:
    - ✓ Στον επιστημονικό χώρο, η έρευνα και τα επιτεύγματα του παρελθόντος δίνουν τα απαραίτητα ερείσματα για νέες επινοήσεις.
    - ✓ Στον ιστορικό χώρο (μνημεία πολέμου, μαχών κτλ.) παρέχουν θετικές αξίες και πρότυπα ζωής, αποτελούν φωτοδότη του παρόντος. Αναδεικνύονται και σε δάσκαλο φρόνησης, ώστε να αποτρέπεται η επανάληψη των σφαλμάτων του παρελθόντος.
    - ✓ Στον χώρο της τέχνης αποτελούν μια απέραντη δεξαμενή άντλησης ερεθισμάτων και εμπνεύσεων για τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, πηγή ενθουσιασμού, ζωντάνιας και έμπνευσης.
- Καλλιεργούν την κοινωνική συνείδηση και ενισχύουν το πνεύμα συλλογικότητας, γιατί οι άνθρωποι βιώνουν τα κοινά στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Διασώζουν το ξεχωριστό ύφος και ήθος του έθνους, ενισχύουν την εθνική αυθυπαξία και ταυτότητα και βοηθούν στην απόκτηση εθνικής συνείδησης.
- Βοηθούν τον άνθρωπο να αισθανθεί πως αποτελεί ο ίδιος ζωντανό στοιχείο του εθνικού του αλλά και του παγκόσμιου πολιτισμού, καθώς φτάνουν σε αυτόν αποθησαυρισμένες μνήμες και οικουμενικές αξίες του παρελθόντος.
- Παίζουν το ρόλο πνευματικού και ηθικού οδηγού αλλά και εμπνευστή στη σημερινή εποχή και συγκυρία στην οποία επικρατεί η αμηχανία του έθνους απέναντι στις έντονες ανακατατάξεις της παγκοσμιοποίησης και τον κίνδυνο πολιτιστικής αλλοτρίωσης, την ανασφάλεια της οικονομικής κρίσης, τα νοσηρά κοινωνικά φαινόμενα, την αμφισβήτηση και την κατάρριψη θεσμών, ιδεών και αξιών.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Οι δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με τα μνημεία και τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς.

Μεταβατική παράγραφος

Η αξία, λοιπόν, των μνημείων είναι αδιαμφισβήτητη. Γι' αυτό επιβάλλεται να αναζητηθούν και να υλοποιηθούν δράσεις μέσα από τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με τα μνημεία και θα αναπτύξουν μια βιωματική σχέση με αυτά.

• Πολίτες

- Πολιτεία, τοπική αυτοδιοίκηση:
  - ✓ πολιτιστικές εκδηλώσεις μέσω των οποίων ενισχύεται η επαφή του τόπου και των κατοίκων του με το πολιτιστικό περιβάλλον: θεατρικές παραστάσεις, δραματικοί αγώνες, συναυλίες, διαλέξεις, ημερίδες και επιστημονικά συνέδρια
  - ✓ δημιουργία και αναβάθμιση μουσείων, κίνητρα για την αύξηση της επισκεψιμότητας σε αυτά (π.χ. σύγχρονη αναβίωση των «θεωρικών»).
- Διανοούμενοι και ΜΜΕ ως αρωγοί αλλά και «χορηγοί» των επίσημων φορέων του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης με:
  - ✓ την ενεργό συμμετοχή τους στις παραπάνω δράσεις
  - ✓ τη διαφώτιση του κοινού με την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως τα διαδικτυακά μουσεία, η ψηφιακή παρουσίαση μνημείων κτλ.
  - ✓ την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής τηλεόρασης μέσα από εκπομπές παρουσίασης, κριτικής και έρευνας του πολιτιστικού παρελθόντος κτλ.
- Ατομική πρωτοβουλία και δράση:
  - ✓ Δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με επισκέψεις σε μουσεία και χώρους μνημείων, με την παρακολούθηση πολιτιστικών θεαμάτων και δρώμενων
  - ✓ Η περιήγηση στους χώρους αυτούς με την πνευματική εκείνη μέθεξη που επιτρέπει στο άτομο να τους βιώνει αληθινά, μελετώντας, συζητώντας με τους γηγενείς κατοίκους που μπορούν να του μεταδώσουν το πνεύμα του τόπου και του πολιτισμού του. Να μην κινείται «οργανωμένα», παθητικά και άβουλα ως μαζοποιημένος τουρίστας.

• Νέοι

Μετάβαση - εισαγωγή:

α. αναφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νέων που καθιστούν ακόμη πιο αναγκαία την επαφή με τα μνημεία: διαμόρφωση προσωπικότητας, αναζήτηση προτύπων κτλ.

β. Οι παραπάνω δράσεις αφορούν και στη νεολαία, η οποία όμως, θα μνηθεί στο πολιτιστικό παρελθόν και μέσα από τους βασικούς φορείς παιδείας, το σχολείο και την οικογένεια.

- ✓ Η εκπαίδευση μπορεί να εθίσει τα παιδιά στη συναναστροφή με τα μνημεία, να τα εκθέσει στην επίδρασή τους, να τους επιτρέψει

να χτίσουν μια βιωματική σχέση με το παρελθόν και να δημιουργήσει προϋποθέσεις ώστε ως αυριανοί πολίτες να χαίρονται την παρουσία τους στο πολιτιστικό περιβάλλον, να την επιζητούν αντί να την αποφεύγουν, και να μπορούν να συνεργαστούν με τους υπεύθυνους φορείς του κράτους για την προστασία τους και την αξιοποίησή τους:

- τα μνημεία μπορούν να συνδεθούν με πλήθος μαθημάτων που ήδη διδάσκονται στο σχολείο, όπως ιστορία, γεωγραφία, θρησκευτικά, μελέτη περιβάλλοντος: βιωματική διδασκαλία μέσα από την επίσκεψη μνημείων του άμεσου περιβάλλοντος των νέων, επίσκεψη που προϋποθέτει προετοιμασία με βοηθητικά φυλλάδια, συνεργασία με φορείς, ώστε να μην εξελιχθεί η επίσκεψη αυτή σε άσκοπη, αμήχανη και ανοργάνωτη περιδιάβαση με μόνο προτέρημα την απόδραση απ' τη σχολική τάξη. Παράγεται γνώση και έμπνευση για δραστηριότητες, συζητήσεις και αναζητήσεις με την επιστροφή στο σχολείο.

- χρειάζεται επίσκεψη σε μνημεία της περιοχής, ώστε να μη δημιουργούνται στα παιδιά στερεότυπα μακριά από τις δικές τους εμπειρίες ζωής, όπως ότι μνημείο είναι ο Παρθενώνας και όχι ο νερόμυλος του χωριού, η πέτρινη βρύση με την τούρκικη επιγραφή, το φυλάκιο που πολέμησε ο παππούς κτλ.

- προτείνεται και η «υιοθέτηση μνημείων» από τους μαθητές στο πλαίσιο ευρωπαϊκών προγραμμάτων εκπαίδευσης για την προαγωγή του πολιτισμού.

- όλα αυτά προϋποθέτουν και τον εμπλουτισμό των σχολικών εγχειριδίων με φωτογραφικό υλικό, εικόνες, την αξιοποίηση του διαδικτύου κτλ.

- ✓ Οι γονείς οφείλουν να λειτουργούν ως υγιή πνευματικά πρότυπα, επιδιώκοντας την επαφή των ίδιων και των παιδιών με την ιστορία και τον πολιτισμό (βλ. ατομική πρωτοβουλία).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Σύντομη δεοντολογία:

Επίσημοι και ανεπίσημοι φορείς, το σύνολο της κοινωνίας οφείλουν να θέσουν ως προτεραιότητα την πνευματική ανασυγκρότηση, ένα νέο ανθρωπισμό με την ανάδειξη του πλούσιου και παιδευτικού πολιτιστικού παρελθόντος.

Επίκληση στην αυθεντία:

«Γιατί γνωρίσαμε τόσο πολύ τούτη τη μοίρα μας στριφογυρίζοντας μέσα σε σπασμένες πέτρες, τρεις ή έξι χιλιάδες χρόνια» (Μ. Ανδρόνικος).

Για τις απαντήσεις συνεργάστηκαν οι καθηγητές του «Λόγου»

Γρηγοράκης Σωτήρης - Κατριβέσης Σπύρος